

|doarp|s|wurk|
mei elkoar, foar elkoar

| Rapport |

**Financiële gevolgen
coronacrisis voor
Friese dorps- en
buurthuizen**

“Omdat we een kleine financiële buffer hebben opgebouwd komen we nog niet direct in gevaar, maar de buffer begint op te raken”

Onzekere toekomst dorps- en buurthuizen

Dorps- en buurthuizen dragen bij aan de sociale samenhang in de Friese dorpen en buurten. Het is een plaats om elkaar te ontmoeten, het bruisende middelpunt. Het is voor veel mensen de plek voor een praatje, onder het genot van een drankje een kaartje leggen of te biljarten. Het haalt mensen uit hun sociale isolement. Het dorps- en buurthuis biedt daarnaast onderdak aan allerlei verenigingen.

De coronacrisis heeft ons nog beter de waarde van dorps- en buurthuizen doen inzien. Het heeft ons laten zien dat we veel te verliezen hebben wanneer we elkaar niet meer kunnen ontmoeten. We hebben nu meer behoefte dan ooit om elkaar te ontmoeten en dat geldt niet alleen voor kwetsbare groepen. De dorps- en buurthuizen hebben deze functie zo goed en zo kwaad als ze konden proberen te vervullen. De vrijwilligers zijn aan de slag gegaan met coronaprotocolen, desinfectiezuilen, looproutes, posters en kuchschermen om te zorgen dat mensen op een veilige manier gebruik kunnen maken van het dorps- of buurthuis.

Dorps- en buurthuizen kunnen wel tegen een stootje. Vanaf 16 maart 2020 sloten alle dorps- en buurthuizen hun deuren. Zodra het kon op 1 juni zijn de eerste dorps- en buurthuizen weer voorzichtig open gegaan. Er werden creatieve oplossingen bedacht om toch veilig volgens de RIVM-maatregelen bezoekers te ontvangen. *‘As it net kin sa at it moat, dan moat it mar sa as it kin’* leek het motto van de meeste dorps- en buurthuizen. Met elkaar zetten zij de schouders eronder: van buitenterrassen tot bijenraatopstelling.

Colofon

Rapport financiële situatie dorps- en buurthuizen in Fryslân.

© Stichting Doarpswurk – november 2020

Doarpswurk
Buorren 28
9012 DH Raerd
(0566) 625 010
info@doarpswurk.frl
www.doarpswurk.frl

Auteurs:
Riejanne Bouma
Lieve Terpstra
Hendrik Tamsma
Hilco Wiersma

Foto: Ida Hylkema

Desondanks maken vele dorps- en buurthuizen zich zorgen over de toekomst. De bodem van de zorgvuldig opgespaarde potjes komt in zicht. De meeste verenigingen kunnen maar beperkt hun activiteiten uitvoeren, kwetsbare groepen durven soms niet te komen en het horecagedeelte moest de afgelopen maanden dicht. Doarpswurk voerde in mei 2020 een enquête uit om de gevolgen van de coronacrisis in kaart te brengen. Ruim 70% van de respondenten gaf aan dat ze een tekort hadden, maar dit konden opvangen. Tijdens deze eerste enquête was er nog veel onzeker. Voor Doarpswurk was dat de aanleiding om een nieuwe enquête uit te zetten om zicht te krijgen op de financiële positie van dorps- en buurthuizen. Ruim een derde van de Friese dorps- en buurthuizen hebben de enquête ingevuld.

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de financiële situatie van de dorps- en buurthuizen in de provincie en daarna wordt de situatie per gemeente inzichtelijk gemaakt. Er is een splitsing aangebracht tot 1 januari 2021 en 1 juni 2021. Voor deze splitsing is gekozen omdat, de meeste steunpakketten van de lokale overheden aflopen op 1 januari, terwijl de steunpakketten van de Rijksoverheid aflopen op 1 juni. Als dorps- en buurthuizen omvallen, heeft dat grote gevolgen voor het sociaal weefsel, waaraan juist na de coronacrisis grote behoefte zal zijn. Niet alleen voor de bewoners, maar ook voor de grote groep (veelal vrijwilligers) die het dorps- of buurthuis draaiende houden, zijn de gevolgen groot. Juist deze tijd heeft ons doen inzien hoe groot de behoefte is aan contact en het ontmoeten van elkaar!

Financiële gevolgen provincie Fryslân

In het eerste gedeelte van dit rapport wordt de algemene situatie van dorps- en buurthuizen in de provincie geschetst. In het tweede gedeelte van dit rapport wordt er ingegaan op de situatie per gemeente. De enquête is uitgezet onder alle Friese dorps- en buurthuizen, waarvan 100 dorps- en buurthuizen de enquête hebben ingevuld. De enquête richt zich op de financiële gevolgen van de coronacrisis voor de dorps- en buurthuizen in 2020 en 2021.

Ruim 60 procent van de dorps- en buurthuisbesturen maakt zich zorgen over het voortbestaan van het dorps- of buurthuis. De andere 40 procent maakt zich gelukkig (nog) geen zorgen. Van de respondenten geeft bijna 80 procent aan dat het dorps- of buurthuis gevestigd is in een dorp of buurt met 250 tot 1500 inwoners. Er is een verband tussen het aantal inwoners en het aantal mensen dat gebruikt maakt van het dorps- of buurthuis. Dit blijkt uit het volgende:

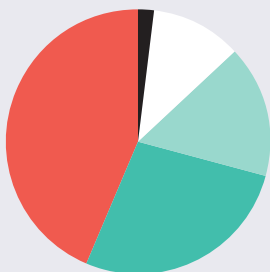
- Ongeveer 20% geeft aan dat er maandelijks maximaal 100 mensen gebruik maakten van het dorps- of buurthuis voor de corona-uitbraak. Twee derde van deze groep komt uit dorpen en buurten met maximaal 500 inwoners.
- Van de respondenten geeft 50% aan dat er voor de corona-uitbraak per maand tussen de 100 en 250 mensen gebruik maakten van het dorps- of buurthuis. Deze respondenten komen voornamelijk uit dorpen met maximaal 1500 inwoners.
- Van de respondenten geeft 30% aan dat er maandelijks meer dan 250 gebruikers waren voor de corona-uitbraak. De helft van deze groep komt uit middelgrote dorpen (500 tot 1500 inwoners) en de andere helft uit grote dorpen (1500 tot 5000 inwoners).

Friese dorps- en buurthuizen zijn robuust

Vrijwilligers maken zich zorgen. Het dorps- of buurthuis is dé ontmoetingsplek van het dorp. Het sociale anker van de gemeenschap. De coronacrisis heeft aangetoond dat we meer dan ooit behoefte hebben om elkaar te ontmoeten. De dorps- en buurthuizen moesten tussen 16 maart en 1 juni sluiten. Vanaf 1 juni mochten zij weer open met de nodige maatregelen. Zo goed en zo kwaad als dat kon gingen de vrijwilligers aan de slag om hun dorps- of buurthuis 'coronaproof' te maken. Met het dorpshuisseizoen voor de deur moesten de dorps- en buurthuizen opnieuw hun deuren sluiten in oktober. Voor kwetsbare groepen is een uitzondering gemaakt: dorps- en buurthuizen mochten open blijven voor deze groepen.

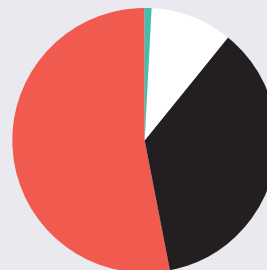
De sluiting, maar ook de coronamaatregelen hebben ervoor gezorgd dat veel activiteiten en verenigingen niet terecht konden in het dorps- of buurthuis met inkomstenverlies tot gevolg. Van de dorps- en buurthuizen geeft 70 procent aan tussen de 60 en 100 procent van hun reguliere inkomsten mis te zijn gelopen. Nog eens 16 procent geeft aan tussen de 40 en 60 procent te zijn misgelopen. Dat betekent dat 70 procent van de dorps- en buurthuizen die de enquête ingevuld hebben het verlies aan inkomsten moeten opvangen door bijvoorbeeld hun reserves aan te spreken. Dit gaat ten koste van toekomstige investeringen in onderhoud en verduurzaming. Maar een klein gedeelte geeft aan slechts maximaal 40 procent van hun reguliere inkomsten mis te lopen.

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële ondersteuning aangevraagd

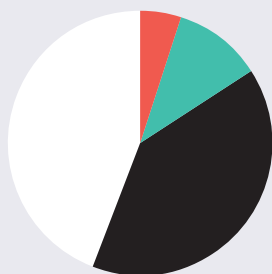
- Ja, de aanvraag is gehonoreerd
- Ja, de aanvraag is afgewezen
- Dat ben ik van plan
- Nee

Dorps- en buurthuizen zijn niet voor één gat te vangen. Vrijwilligers van dorps- en buurthuizen zijn creatief, innovatief en zelfredzaam. Zij zullen eerst zelf naar oplossingen zoeken. Zodra het mocht gingen de meeste dorps- en buurthuizen weer open met de nodige aanpassingen. De besturen hebben hun eigen financiën tegen het licht gehouden, bekeken waar ze op konden besparen en hebben gebruik gemaakt van de steunmaatregelen die er zijn. Van de respondenten geeft ruim 50 procent aan financiële ondersteuning te hebben aangevraagd en ontvangen en 36 procent geeft aan geen financiële steun te hebben aangevraagd. De meest aangevraagde steunmaatregelen zijn Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS), tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) en de provinciale COVID-19 regeling maatschappelijke sector.

Financiële situatie dorps- en buurthuizen

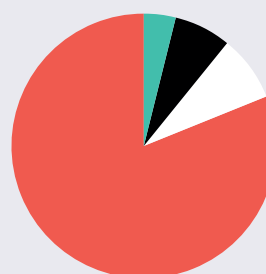
De helft van de dorps- en buurthuizen geeft aan gebruik te hebben gemaakt van de steunmaatregelen, dat kan voor wat lucht gezorgd hebben. Van de respondenten geeft 40 procent aan niet in financiële problemen te zijn en dit voorlopig ook nog niet te raken. Er zijn wel zorgen over de toekomst, zo'n 44 procent geeft aan financiële problemen te voorzien voor juni 2021. Zo'n 11 procent raakt in de problemen voor januari 2021. Voor een kleine groep (5 procent) geldt dit echter niet, zij ervaren acute financiële problemen. De onzekerheid over de toekomst heeft te maken met de duur van de coronamaatregelen.

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Het sluiten en weer beperkt open gaan heeft geleid tot verlies draaien voor de meeste dorps- en buurthuizen. Ruim 80 procent van de respondenten geeft aan dat ze op dit moment verlies draaien. Slechts 7 procent draait geen verlies en voorziet dit ook niet tot juni 2021. Het overgebleven deel geeft aan dat zij nog geen verlies lijden, maar dit wel voorzien in de nabije toekomst (voor januari of juni 2021).

Op basis van de reacties kunnen we een aantal conclusies trekken:

- Ruim 60 procent van de dorps- en buurthuizen maakt zich zorgen over voortbestaan.
- Twee derde van de dorps- en buurthuizen heeft meer dan 60 procent omzetverlies.
- De helft van de dorps- en buurthuizen hebben enige vorm van financiële steun ontvangen.
- Veertig procent van de dorps- en buurthuizen verkeert niet in financiële problemen en voorziet dit voorlopig ook nog niet.
- Vijf procent heeft acute financiële problemen.
- Zo'n 55% procent maakt zich zorgen over financiële problemen in 2021.
- Ruim 80 procent van de dorps- en buurthuizen draait verlies.

Wat doet Doarpswurk

Doarpswurk gelooft in de kracht, zelfredzaamheid en het geluk van de kleine gemeenschap. Wij zijn er voor samenwerkende vrijwilligers die zich inzetten voor het algemeen belang gericht op de lokale gemeenschap. Deze vrijwilligers hebben een krachtig idee, maar ook behoefte aan kennis, ondersteuning en verduidelijking. Zij zijn bereid energie te leveren en elkaar te volgen, omdat ze bereid zijn elkaar te horen. Doarpswurk is er voor hen met een eindeloos verantwoordelijkheidsgevoel voor de omgeving.

Doarpswurk biedt pragmatische ondersteuning en advies aan vrijwilligers en initiatiefnemers die als doel hebben de leefbaarheid op het Friese platteland te versterken. Wij stimuleren leefbaarheids- en duurzaamheidsinitiatieven die mensen verbinden en inspireren om de gemeenschap in hun kracht te zetten.

Doarpswurk wil met de resultaten van deze enquête een aantal acties ondernemen:

- **De uitkomsten van deze enquête worden gebruikt voor de lobby naar het Rijk en de provincie Fryslân.**
- **De uitkomsten worden gedeeld met de Friese gemeenten om de negatieve gevolgen van de coronacrisis mogelijk te compenseren.**
- **De resultaten van deze enquête kunnen worden gebruikt door Doarpswurk om individuele dorpshuizen te ondersteunen en adviseren.**

Achtkarspelen

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €12.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €16.000,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Dantumadiel

Respondenten

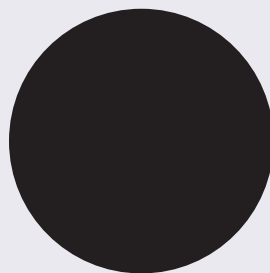
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 € -
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 € -

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

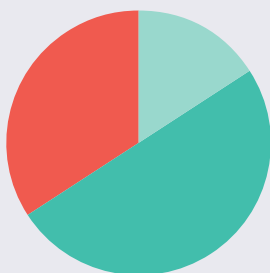
- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

De Fryske Marren

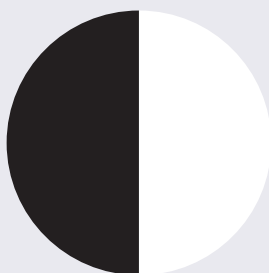
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €19.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €28.500,00

Inkomstenverlies

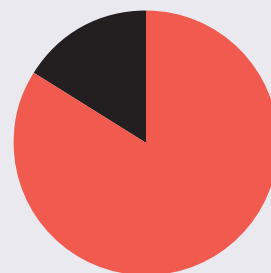
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Harlingen

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €10.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €16.000,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Heerenveen

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €4.250,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €10.250,00

Inkomstenverlies

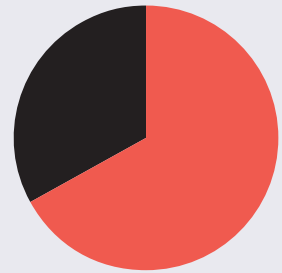
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Leeuwarden

Respondenten

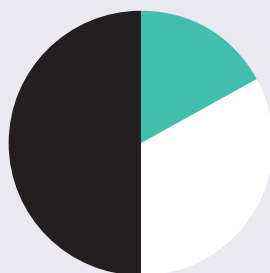
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €3.500,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €30.750,00

Inkomstenverlies

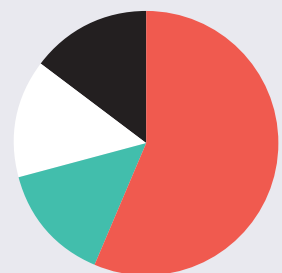
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

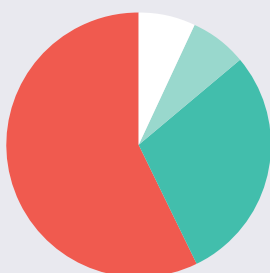
Noardeast-Fryslân

14
Respondenten

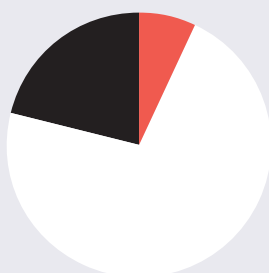
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €16.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €103.350,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

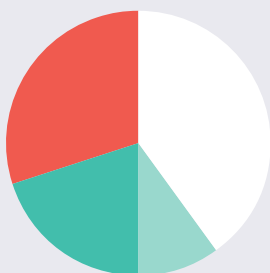
Ooststellingwerf

10
Respondenten

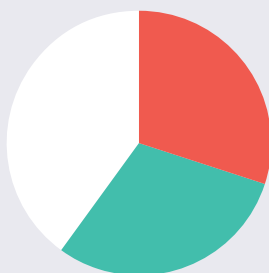
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €58.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €86.300,00

Inkomstenverlies

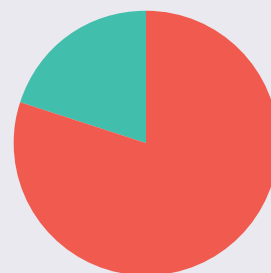
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

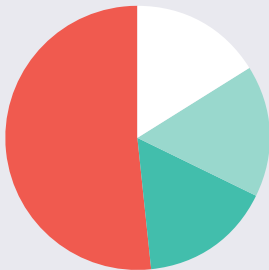
Opsterland

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €32.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €59.000,00

Inkomstenverlies

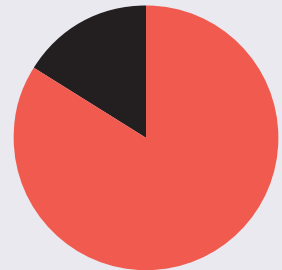
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

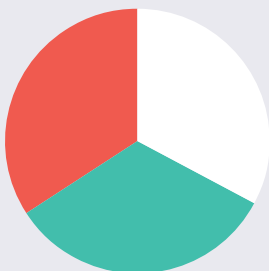
Smallingerland

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 € -
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €15.000,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Súdwest-Fryslân

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €43.000,00

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €79.000,00

Inkomstenverlies

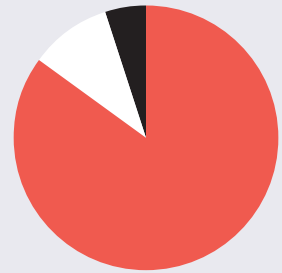
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Terschelling

Respondenten

Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 € -

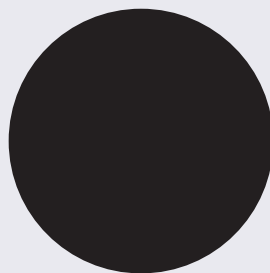
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 € -

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

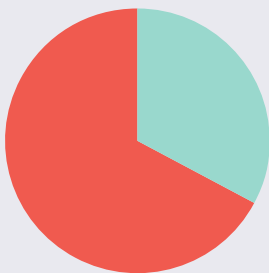
Tytsjerksteradiel

Respondenten

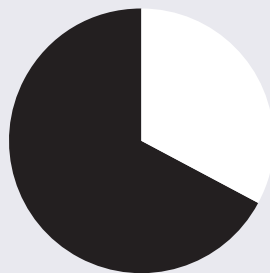
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €14.500,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €22.500,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

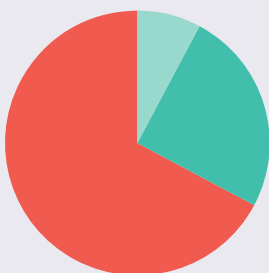
Waadhoeke

Respondenten

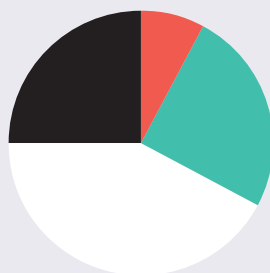
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €28.900,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €65.250,00

Inkomstenverlies

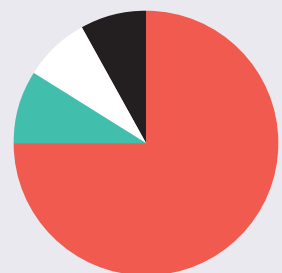
- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Weststellingwerf

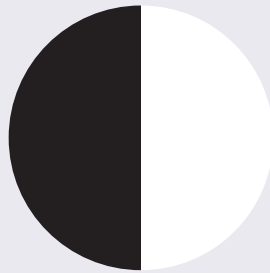
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-01-2021 €10.000,00
Vereiste financiële ondersteuning tot 01-06-2021 €24.200,00

Inkomstenverlies

- Meer dan 80%
- Tussen de 60 en 80%
- Tussen de 40 en 60%
- Tussen de 20 en 40%
- Minder dan 20%

Financiële problemen

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

Verlieslijdend

- Ja
- Nog niet (voor januari 2021 waarschijnlijk wel)
- Nog niet (voor juni 2021 waarschijnlijk wel)
- Nee

